

In Beeld: Brexit. Deal or no deal?

Korte omschrijving werkvorm

Leerlingen analyseren enkele cartoons over de Brexit en een eventuele Brexit-deal.

Leerdoel

- Leerlingen weten hoe ze stapsgewijs spotprenten kunnen analyseren.
- De leerlingen hebben meer inzicht in de verschillende opvattingen over de rol van het Verenigd Koninkrijk in de Europese Unie.
- Leerlingen worden mediawijzer door het toepassen van kritische bronnenanalyses.

Bronnen

- **Spotprent 1:**
<https://www.theguardian.com/commentisfree/picture/2018/dec/31/peter-schrank-new-year-brexit-crossroads-cartoon>
Peter Schrank (1 januari 2019), in The Guardian
- **Spotprent 2:** <https://grrrgraphics.wordpress.com/2016/06/11/abandon-ship-brexit-great-britains-escape-ben-garrison-cartoon/> Ben Garrison (11 juni 2016), talloze keren gedeeld, geretweet en gepubliceerd
Publicatie: februari 2016
- **Spotprent 3:** <https://www.thetimes.co.uk/article/supermarkets-on-brexit-no-deal-will-hike-food-bills-by-12-m7cbfb257> Robert Thompson (12 augustus 2018), in The Times

Benodigheden

- Voor iedere leerling een 'Stappenplan spotprenten'
- De drie spotprenten (geprint of op groot scherm)

Duur

Ca. 30 minuten

Handleiding

1. Print voor iedere leerling het stappenplan (zie volgende pagina). Print ook de spotprenten uit, als u ze niet digitaal laat zien.
2. Verdeel de klas in groepjes.
3. Deel de spotprenten uit, aan elk groepje alle drie de spotprenten. U kunt ze ook laten zien door middel van een beamer of smartboard. Natuurlijk is het ook mogelijk om één of twee van de spotprenten te behandelen.
4. Geef de leerlingen de tijd om de vragen uit het stappenplan te beantwoorden; bij de eerste en derde spotprent minimaal vijf minuten en bij de tweede spotprent minimaal tien minuten.
5. Bespreek vervolgens per spotprent de antwoorden klassikaal. Als u de klas in groepjes heeft verdeeld, kunt u de leerlingen vragen om hun antwoorden aan de rest van de klas te presenteren. De spotprenten laten diverse standpunten zien. Hou verhoudingen de spotprenten

zich tot elkaar? Waar zijn de leerlingen het mee eens en waarmee niet? De discussie biedt ruimte voor meervoudige perspectieven en inleving in diverse standpunten.

N.B. De tweede spotprent kan een discussie losmaken over (racistische) stereotyperingen tegenover vrijheid van meningsuiting. We hebben hiervoor gekozen omdat de afbeelding veel argumenten voor een Brexit weergeeft en omdat dit aanleiding geeft tot een discussie over feiten, meningen, uitvergrotingen en waarheden in spotprenten.

Stappenplan spotprenten

1. Wat zie je?
 - a. Zeg letterlijk wat je ziet, dus zonder te interpreteren.
 - b. Beschrijf de personen/figuren.
 - c. Beschrijf de voorwerpen.
 - d. Beschrijf de afgebeelde situatie.

2. Wat weet je van de bron?
 - a. Bijschriften en teksten
 - b. Jaartal
 - c. Wie is de tekenaar?
 - d. Waar is de spotprent gepubliceerd?

3. Welke symbolen of symboliek wordt gebruikt in de spotprent?

4. Welk onderwerp/thema/gebeurtenis wordt afgebeeld?

5. Wie of wat wordt er bespot in de spotprent?
 - a. Wie of welke groep, persoon of gebeurtenis wordt belachelijk gemaakt?
 - b. Kan iemand of een groep zich aangevallen of gekwetst voelen? Zo ja, wie?

6. Wat is de boodschap van de tekenaar?
 - a. Leg de boodschap uit.
 - b. Leg uit hoe de tekenaar personen, voorwerpen en symbolen gebruikt voor zijn boodschap.
 - c. Is de boodschap gebaseerd op feiten, meningen of een combinatie? Welke?
 - d. Wat is de mening van de tekenaar? Waar is hij voor? Of waar is hij juist tegen?
 - e. Welke argumenten worden er gebruikt voor of tegen Brexit, een deal, no-deal of een tweede referendum?
 - f. Ben jij het met de tekenaar eens? Waarom wel of niet?

Spotprent 1

Peter Schrank (1 januari 2019), in The Guardian

Spotprent 2

Ben Garrison (7 augustus 2016), talloze keren gedeeld, getweet en gepubliceerd

Spotprent 3

Robert Thompson (12 augustus 2018), in The Times

Antwoordmodel

Spotprent 1

1. Wat zie je?

Een baby met '2019' op de luier, kruipend over een kruisvormig pad op een klif. Het kruis, in de vorm van die van de Britse vlag, vormt tegelijk de X in de tekst 'Brexit' op de grond. Op de klif staat een bewegwijzeringsbord met drie pijlen. De pijl naar rechts, 'no deal', die wijst naar de afgrond. De pijl naar links, 'May's deal', wijst naar een afbrokkelend trappetje de afgrond in. De pijl naar voren, '2nd referendum', wijst naar een gevaarlijk uitziend loopbruggetje. Je kunt niet zien waar die brug naartoe gaat.

2. Welke tekst staat er bij de spotprent?

Op de grond staat 'Brexit'. Op de pijlen 'No deal', 'May's deal' en '2nd referendum'. In de spotprent staat rechts onderin: Schrank 1/1/19. Dit is de naam van de cartoonist en datum van publicatie.

3. Welke symbolen of symboliek wordt gebruikt in de spotprent?

Het kruis op de grond staat voor de Britse vlag. De klif symboliseert hoe de Britten in 2019 op het randje van de afgrond staan. De directe afgrond, brokkelige trap en gevaarlijk uitziende loopbrug symboliseren hoe de opties Brexit zonder deal, Brexit met Mays deal en een tweede referendum, allemaal waarschijnlijk tot de afgrond leiden (de ene wat sneller dan de andere). De baby zou kunnen staan voor een onvolwassen omgang met de keuze, maar ook voor het jaar 2019 dat nog 'jong' is, of voor de doorkruipende tijd die niet uit zichzelf stopt.

4. Welk onderwerp/thema/gebeurtenis wordt afgebeeld?

De cartoon refereert aan een onderwerp dat veel in het nieuws is: De aanstaande Brexit en de keuze waar de Britse politiek voor staat: Mays deal, geen deal of een tweede referendum.

5. Wie of wat wordt er bespot in de spotprent?

Het verloop van de Brexit wordt bespot. De keuze die May voorlegt tussen haar deal of geen deal wordt mogelijk ook bespot.

6. Wat is de boodschap van de tekenaar?

De tekenaar denkt dat de Brexit niet goed af zal lopen. Wat hem betreft bevindt de Britse politiek zich op het randje van een klif en welke keuze er ook gemaakt zal worden: de afgrond is nabij. Zonder deal gaat het direct gruwelijk mis, en bij Mays deal is er dan wel een trappetje, maar die leidt toch ook de afgrond in. Bij een tweede referendum kan niemand overzien waar het toe leidt, en het ziet er zo gevaarlijk uit dat waarschijnlijk ook die optie in de afgrond eindigt.

Spotprent 2

1. Wat zie je?

Veel! De belangrijkste elementen zijn een groot EU-schip dat richting de afgrond vaart en een schip dat naar de zon en het mooie weer vaart. Dit tweede schip vaart met de vlag van het Verenigd Koninkrijk en daarboven een vlag met Brexit. Op en rond het EU-schip is van alles te zien:

- Het schip heeft een groot, gerafeld zeil met het logo van de EU. Daarboven wappert een vlag met een wassende maan en een ster. Het schip zelf heet 'Eurozone'.
- Aan het roer van het schip staat een clown, bij hem staat 'Brusselse bureaucraten'. Hij fluit rustig een deuntje.
- Er staan globalisten die (tevergeefs) met een kanon op de wegvarende boot schieten.
- Mannen met een stereotype Arabisch uiterlijk (tulband, lange baard), dwingen een man met de Zweedse vlag over de loopplank het water in te springen. Onder hem zwemt een haai met op zijn lichaam de tekst 'politieke correctheid'. De ene man met een Arabisch uiterlijk heeft een zak met geld in zijn hand.
- Een man schiet met een kanon een gat in de bodem van het schip. Op het kanon staat 'diversiteit'.
- Op het schip staat een enorme kist met 'belastingen'.
- Aan de mast hangt een man die helemaal vast zit in een soort touw, waarbij 'reguleringen' staat. Bovenop de mast staat de (agressief ogende) Duitse bondskanselier Angela Merkel, naast de Duitse vlag. Zij schreeuwt: 'Meer immigranten!'
- Tegelijkertijd komen er grote golven op het schip af, met de tekst 'immigratiegolven'.
- Ook is er een dreigend uitziende tornado of orkaan met de tekst 'economisch falen'. Daarachter zijn er nog meer donkere wolken te zien.
- Eén bemanningslid hangt half over de rand van de boot en moet overgeven. Hierbij staat 'Griekenland'.
- Er hangt een zwaar anker aan de boot met de tekst 'schulden'. Deze komt uit een luik, waar iemand stiekem lijkt te zitten.
- Ook zitten er twee vrouwen in het ruim, met een conservatief Islamitisch uiterlijk. Zij lijken achter tralies te zitten.
- Voorop de boot hangt een man met een stereotype Arabisch uiterlijk over de rand. Hij probeert bij het boegbeeld te komen. Bij hem staat de tekst 'ficke ficke'. Het borstbeeld (een zeemeermin) beschermt (o.a.) haar borsten.

2. Welke tekst staat er bij de spotprent?

Zie de vorige vraag. Daarnaast staat boven aan de spotprent 'abandon ship'. Dit is de naam van de spotprent. Links onderin staat 'Ben Garrison', de naam van de tekenaar. Daaronder staat nog 'grrrgraphics.com', deze website heeft het copyright van de cartoon.

3. Welke symbolen of symboliek wordt gebruikt in de spotprent?

Er wordt veel gebruik gemaakt van symbolen en symboliek, de belangrijkste worden hieronder toegelicht:

- Het EU-schip vaart naar de afgrond, omringt door golven en een orkaan of tornado. Dit terwijl het schip van het Verenigd Koninkrijk net ontsnapt en koers zet naar rustiger vaarwater. Dit symboliseert hoe de EU ten onder zal gaan, terwijl het VK een goede beslissing heeft genomen om zich af te scheiden van de EU.
- De tekenaar is van mening dat de Brusselse bestuurders clowns zijn en niet doorhebben wat er gebeurt. Ze varen rustig de afgrond in.
- Eén van de andere grote bedreigingen die de tekenaar schetst zijn immigranten, en dan vooral islamitische immigranten. Niet voor niets hangt er een vlag met een wassende maan en een ster. Deze symbolen worden veel gebruikt door Arabische landen. Merkel wil alleen maar meer immigranten en ziet niet wat er onder haar gebeurt. Op het schip zorgen de mannen met een Arabisch uiterlijk voor veel onrust. Ze bedreigen de openbare orde in Zweden, en de tekenaar lijkt te willen zeggen dat Zweden hieraan ten onder gaat door de heersende politieke correctheid. Tegelijkertijd lijken de mannen zelf financieel wel te profiteren van hun aanwezigheid in de EU, afgebeeld door de zak met geld. Vooraan de boot probeert een Arabische man het vrouwelijke boegbeeld te betasten. Het Duitse 'ficke ficke' kan vertaald worden met 'neuken'. De tekenaar is van mening dat de aanwezigheid van deze man een gevaar is voor de vrouwen in de EU. Dit kan verwijzen naar voorvallen in Duitsland, denk bijvoorbeeld aan Keulen, waarbij verscheidene vrouwen werden aangerand. De islamitische vrouwen in het ruim van het schip lijken te zijn opgesloten, de tekenaar wil hiermee wellicht aangeven dat de vrouwen volgens hem weinig rechten hebben. Daarnaast wil de tekenaar wijzen op het gevaar van nieuwe immigranten; de golven bedreigen het schip.
- Verschillende andere bemanningsleden zijn ook in allerlei zaken verwickeld. Griekenland houdt het haast niet meer uit op het schip en moet overgeven. Dit kan staan voor de slechte financiële en economische situatie waar Griekenland in zit/zat. Sommige inwoners willen koste wat kost diversiteit, maar schieten daarmee zelf het schip lek. De globalisten proberen tevergeefs het Verenigd Koninkrijk te laten zinken, nu dit land geen lid meer wil zijn van de EU. In de mast hangt een man verstrikt, dit door allerlei Europese regels. Deze worden als beknellend afgebeeld door de tekenaar.
- Met het anker aan de buitenkant van het schip laat de tekenaar zien dat de schulden van Europese landen een grote last zijn. De grote kist met geld laat zien dat de EU juist ook veel geld kost, er moet veel geld afgedragen worden aan de EU.

4. Welk onderwerp/thema/gebeurtenis wordt afgebeeld?

De cartoon gaat over de keuze van het Verenigd Koninkrijk om de EU te verlaten. Tegelijkertijd kaart de cartoonist veel zaken aan die er volgens hem mis gaan in de EU.

5. Wie of wat wordt er bespot in de spotprent?

Bovenal de Europese Unie. Specifiek de bestuurders van de EU, Angela Merkel, de globalisten, de 'politiek correcten' en de voorstanders van diversiteit.

6. Wat is de boodschap van de tekenaar?

De tekenaar vindt het verstandig van de Britten dat ze de EU verlaten, de Brexit is volgens hem een wijze keuze. Hij vindt dat de EU ten onder gaat door allerlei verschillende zaken (immigratie, domme bestuurders, etc.). Het Verenigd Koninkrijk is hier net op tijd aan ontsnapt.

Spotprent 3

1. Wat zie je?

Een vrouw in een supermarkt met een winkelwagentje. Ze kijkt naar twee schappen met dezelfde producten. De vrouw kijkt niet vrolijk, ze kijkt eerder wanhopig, besluiteloos of angstig.

2. Welke tekst staat er bij de spotprent?

Er hangt een groot bord met 'supermarkt'. Daarnaast hangen er twee borden boven de schappen. Boven het ene schap staat 'meal deal £10', boven het andere schap staat 'no-deal meal £11'. In de spotprent staat onderin: Robert Thompson. Dit is de naam van de cartoonist.

3. Welke symbolen of symboliek wordt gebruikt in de spotprent?

De supermarkt staat voor de dagelijkse kosten voor de gewone burger. Deze zullen stijgen als er geen deal gesloten wordt met de EU.

4. Welk onderwerp/thema/gebeurtenis wordt afgebeeld?

De spotprent verwijst naar de gevolgen van een *deal* of *no-deal*. Als er geen deal komt, zullen de boodschappen voor dezelfde maaltijd duurder worden. Dit komt doordat handelen met de lidstaten van de EU dan lastiger en duurder gaat worden.

5. Wie of wat wordt er bespot in de spotprent?

Het verloop van de Brexit wordt bespot. Het lijkt een eenvoudige keuze: een maaltijd met een *deal* is goedkoper. Toch wordt er niet gelijk voor deze optie gekozen.

6. Wat is de boodschap van de tekenaar?

De tekenaar lijkt de burger te waarschuwen dat het dagelijkse leven duurder wordt als er geen deal gesloten wordt met de EU. Maar de tekening is vrij sober, waardoor de boodschap van de tekenaar niet zo makkelijk te achterhalen is. Een andere mogelijke boodschap is: beide maaltijden zijn duur en onaantrekkelijk. De no-deal meal is nog net iets duurder, maar het verschil is niet zo heel groot. Of: voor de keuze om de EU wel of niet te verlaten zijn allerlei argumenten genoemd, maar uiteindelijk zullen mensen het verschil vooral in hun portemonnee voelen.